

liet de arme vogels stil begaan en had ze niet gaarne gestoord.

Soms, ja dikwijls, ligt het nest vlak bij een pad, en in dat geval ontdekte ik het meestal van zelf. Zoo was er langs de muur van de moestuin een zeer smalle streep hakhout, waarlangs een druk belopen pad leidde. Dit smalle strookje kozen de nachtegale menigmaal uit voor broedplaats. Om het voorbijloopen van menschen of kinderen gaf het broedende wijfje niets; ze bleef stil zitten, en volgde alleen met de oogen de voorbijgangers.

Ge kunt begrijpen, hoe ik die nestjes spaarde, ja bewaakte. Ik voerde een geweldige oorlog tegen alle nestenroovers: wezels, katten, vlaamsche gaaien, al dat ontuig werd meedoogenloos doodgeschoten, en ik geloof wel, dat ik mijn groote vogelrijkdom voor een goed deel aan die strenge maatregelen te danken had. Ik bezat alleen niet de moed, om de koekoeken te weren, daarvoor waren ze mij te lief.

Er liepen in de tuin ook kippen rond, die de fatale gewoonte hadden, om liever haar eieren in 't bosch te deponeren dan ze fatsoenlijk te bergen in de expresselijk daartoe ingerichte fraaie hokken. Onverwachts vond men dan zoo'n kippenest en dat werd natuurlijk wél uitgehaald. Maar eens gebeurde mij daarmee iets grappigs. Ik zag een partijtje kippen-eieren netjes bij elkaar geschikt liggen in het bovenvermelde strookje bosch; mij bukkend om ze op te rapen, vond ik tot mijn verwondering tegen het kippenest aangedrukt, een nachtegaleverblijf met

een paar eitjes er in! Die buurschap vond ik minder gewenscht, althans voor de nachtegaal; zulk een „dos-à-dos” kon wel eens slecht afloopen voor de minst sterke partij, en daarom vernietigde ik het kippenest geheel en al en had later de voldoening, dat het met het broedsel nachtegale perfect afliep.

Gedurende de broedtijd zingt het mannetje ijverig, zeker met het doel, om het wijfje bij haar wel wat eentonig werk, waarbij hij haar nu en dan aflöst, eenige afleiding te bezorgen; maar zijn eenmaal de jongen uitgekomen, dan is er voor de muziek niet veel tijd meer, en heeft het mannetje heel wat te doen, om voedsel voor hen te zoeken. Nu en dan slechts schiet er tijd over voor een liedje.

Met St. Jan is 't met de nachtegaalzang geheel uit. Men verneemt van hem dan niet meer dan een onaangenaam knarsend geluid dat ongeveer klinkt als „Karr” en meest voorafgegaan wordt door een andere toon die als „Wiett” luidt. Van nachtelijke solo's is al lang geen sprake meer. Och! 't genot kan ook niet altoos duren, en wij blijven de nachtegale intusschen hartelijk dankbaar voor hun schoon gezang, waarop ze ons twee maanden lang vergast hebben. Wanneer ze met September de koffers pakken, om een reisje naar Afrika te ondernemen, roepen we hun toe: „vergeet ons niet en verzuimt niet aanstaande jaar bij ons terug te keeren.”

MR. R. BARON SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG.

Doorn, 19 Maart, 1897.

DE MUURBLOEM.

(*Cheiranthus Cheiri*).

Het is een heldere voorjaarsmorgen; boom en struik staan in bruidstooi; de leeuwrik, hoog opstijgend uit de weide, jubelt zijn lied in de blauwe lucht! Wilt ge me vergezellen, lezer, naar Haarlems omstreken? Maar, let wel, ik zal u niet voeren naar de bollenkweekerijen, waaraan de stad hare beroemdheid dankt; niet naar de hyacinthen — en tulpenvelden, die, als mozaiëken vol gloeiende kleurenpracht, zich afteekenen tegen den ontluidenden boschzoom aan den voet der duinen. Zij bekoren me niet, die stijve planten, in lange rijen, kleur bij kleur, tot vakken vereenigd, als soldaten van éénzelfde regiment op de parade. Mij trekken veel meer Flora's eenvoudige kinderen aan, die groeien en bloeien langs velden en wegen, langs slootkanten en in 't kreupelhout. Zij worden niet gekweekt en gekoesterd; geen rietmat dekt ze als de nachtvorst over de landen strijkt, geen zorgende

hand besproeit ze, als de zon de bladeren zengt. En toch bieden ze ons hun bloemenschat zóó rijk en weelderig, als werden ook aan hen alle zorgen besteed. Zij leven echter niet voor de groote massa: die gaat hen achteloos voorbij, spreekt minachtend van „onkruid”; doch ze zijn het heiligdom van den waren plantenliefhebber, die geen waarde hecht aan verblindende kleuren of grootheid van vormen, door kweeking verkregen, maar die alles lief heeft, wat moeder natuur hem uit haren onuitputtelijken rijkdom te aanschouwen geeft. Aan zulke planten, aan „in 't wild groeiende” is de streek om Haarlem bijzonder rijk. Daar schuilt de Eereprijs met hare diep-blauwe bloempjes onder 't hooge gras, waar-tusschen als groote witte sterren de Vogelmelk schittert, — daar bloeit in rijken overvloed de Hondsdraf, laag bij den grond, zooals 't bescheidenen betaamt, terwijl de witte Ganzebloem gracieus op

haren slanken stengel wiegelt, naast bloedroode Zuring en wuivende graspluimen. In 't bosch strengelt zich de Kamperfoelie om Vogelkers en wilde Roos, terwijl in 't duin de teere rose Winde zich hecht aan Meerdistel en Helmgras. Maar veld, noch bosch, noch duin zijn heden 't doel van onzen tocht. Wij wenschen de Muurbloem op te zoeken en daarvoor moeten we naar de ruïne van Brederode.

Gij kent die plant wel, niet waar, ten minste de gekweekte soort, die, sinds ze een paar jaar geleden

mode bracht ze weer in aanzien en thans is de Muurbloem niet alleen voor onze tuinen, maar ook voor den bloemist een groote aanwinst. Zij laat zich zeer gemakkelijk vervroegen, bloeit in de kassen vaak reeds in December en is in den aan bloemen armen tijd van Nieuwjaar tot einde April een groote aanvulling. De bloemtrossen blijven in water of vochtig mos dagen lang goed en tot zelfs de uiterste knopjes ontluiken. Ze worden veel gebruikt in mandjes en maken dan, met smaak aangebracht,

De Muurbloem (*Cheiranthus Cheiri*) met ♂ en ♀ van Oranjetip of Peterselievinder (*Anthocharis Cardamines*).
De onderste vlinder is het mannetje. (Iets verkleind.)

in Parijs tot modebloem werd verheven, met hare geurige, fluweelachtige bloemen weer veel in onze tuinen wordt aangetroffen en er in alle tinten bloeit van geel en terra-cotta tot zwartachtig bruin. 't Is met de Muurbloem gegaan als met Zonne- en Goudsbloemen; voor een 10tal jaren werden ze hoogstens goed genoeg geacht voor een boerentuin of om het schrale stukje grond bij een arbeiderswoning wat kleur en leven te verschaffen. En hadt ge ze in een bloemenmagazijn verlangd, men zou u verbaasd hebben aangekeken en een minachtend „neen“ hadt ge ten antwoord gekregen. Maar 't grillig spel der

een zeer fraai effect. Zoo zag ik een paar jaar geleden van den bloemist Bolderdijk te Haarlem een bloemwerk van verwonderlijke mooiheid. Muurbloemen, dicht tegen elkaar aangedrukt, vormden een rand en omgaven, als een breed fluweel in alle schakeeringen van geel en bruin, la France-rozen, afgewisseld met witte Seringen en teer-groene Adiantums. Er wordt tegenwoordig van deze cultuur heel wat werk gemaakt en ik zou u er gaarne nog wat meer van vertellen, maar het wordt hoog tijd, dat wij het eindpunt van onze wandeling bereiken: de plaats, waar eens de vorstelijke woning

stond der fiere Baanrotsen van Kennemerland. Daar toch huist, bescheiden en vergeten, de wilde Muurbloem of *Cheiranthus Cheiri*. Veel eischen stelt ze niet: wat puin, een beetje humus en de spleten der vuile muren, dat is de bodem, waarop zij welig tiert. Hier schiet haar zaad wortel en reeds vroeg in 't voorjaar komen de gave, lancetvormige blaadjes te voorschijn, die donkergroen zijn en afwisselend om den stengel zitten. Deze vertakt zich spoedig, de struik ontwikkeld zich flink, doch zij bloeit den eersten zomer nog niet. 's Winters blijft ze groen, kou en vorst deeren haar niet en de volgende lente, vaak reeds einde April, verschijnen aan de uiteinden der stengels de lange bloemtrossen. 't Zijn mooie, goudgele bloemen met fluweelige kroonblaadjes, die meest van buiten iets donkerder getint zijn, dan aan de binnenzij. De Muurbloem behoort tot de groote familie der Cruciferen; 't fijne kelkje is evenals de bloemkroon vierbladig; 6 meeldraden met lichtgele helmknoppen omgeven den stamper, waarvan de stempel een eigenaardigen bouw heeft. Hij is namelijk tamelijk diep ingesneden, zoodat er twee lobben ontstaan, die licht naar buiten omkrullen. Hebben de geslachtsorganen hun werk verricht, dan begint het bovenstandige, vierkante vruchtbe-ginsel zich uit te zetten, echter veel meer in de lengte dan in de breedte en al heel spoedig is het duidelijk zichtbaar, dat de vrucht een houw is. Als de tijd van rijpzijn daar is, berst ze open en naar alle zijden vliegen de zaadjes. Men vindt de Muurbloem dan ook nooit alleen, altijd in gezelschap van soortgenooten. Door hun zoeten, aangenamen geur trekken ze tal van insecten; in den bloeitijd komen ze aanzwerven in massa, vooraan de honigbijen en de mooie bronzen metselbijtjes (*Osmia bicornis*). Ze vliegen er gonzende rond, verpoezen zich op de stengels, maken het hof aan de fluweelen bloempjes, om er ten slotte bijna geheel in te verdwijnen, gretig de honigklieren ledigend. Dan door-klieven ze de lucht met hun zoem, zoem; dan heerscht er leven en beweging in en tusschen de struiken, terwijl de zonnestralen dartelen op 't donkere groen en duizenden lichteffectjes tooveren op de oude muren.

't Is jammer, dat de wilde Muurbloem zoo weinig bekend is; ze zou zulke goede diensten kunnen doen in tuinen. Menig onooglijk schuurtje of tuinmuur zou een behagelijker aanzien krijgen zoo zij met Muurbloemen werden bezet en deze zouden op zonnige plaatsen zeer goed het Klimop kunnen vervangen, dat toch altijd iets sombers en doodsch heeft. Het ware in elk geval te beproeven; de kweeking uit zaad gaat zeer gemakkelijk en van bevoegde zijde deelde men mij mee, dat zij zich ook zeer gemakkelijk laat stekken. En waar ze eens groeit, verdwijnt ze nooit meer, niet alleen doordat ze zichzelf uitzaait, maar ook doordat de echte wilde Muurbloem een taaie overblijver is, die tientallen van jaren blijft voortbestaan en de felste vorst glansrijk doorstaat. De gekweekte vorm, die de bloemist u levert, is meestal tweejarig.

Men zou op deze wijze de wilde Muurbloem ook voor uitsterven behoeden, want, helaas, zij wordt in ons land met ieder jaar zeldzamer. Zij komt thans, voor zooverre mij bekend, alleen nog voor op de vroegere stadsmuur van Rhenen op de ruïne van Brederode, en misschien — wij gaan hier op een krantenbericht af — op den ouden kerkstoren te Kapelle in Zeeland. Hier hecht ze zich tusschen de voegen der verweerde steenen, omrankt de vervallen torens en afbrokkelende kanteelen en tooit ieder voorjaar den grijzen burcht met nieuw ontluikend leven. Maar in rust en vrede leeft ze er niet, ten minste niet in den bloeitijd. Dan is geen bloempje veilig voor de bezoekers van den bouwval. En werden de bloemen nog maar voorzichtig geplukt en de planten met verschooning behandeld! Doch daar is geen genade voor: wat met handen en stokken te bereiken is, wordt afgescheurd, meedogenloos losgerukt met wortel en tak. En wat is het lot dezer ranken? Van hunne bloemen ontdaan, worden ze achteloos weggeworpen en vertrapt. Daar liggen ze dan te verdorren in 't gras aan den voet der ruïne en zien weemoedig op naar hunne gelukkige zusters, die ontloken op plekjes, onbereikbaar voor de schennende menschenhand.

Baarn, Januari '97.

Js. v. Z.

Het kweken van Kanarievogels.

Misschien overdrijf ik wat, maar ik zou haast durven beweren, dat in Nederland het aantal huisgezinnen en kanarievogels gelijk staat.

't Is opmerkelijk, dat in een land, waar deze vogels zoozeer „huisdieren” geworden zijn, elk jaar zooveel duizend stuks ingevoerd moeten worden.

Nog meer bevreemdt mij dat, als ik naga, in welk een korten tijd verleden jaar te Amsterdam bijvoorbeeld de vogelhandelaars hun broedpoppen (kanariewijfjes) van de hand gedaan hebben, daar ik uit dat feit meen te mogen besluiten, dat er liefhebberij genoeg voor de kanarieteelt bestaat.